

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1241
van **FREYA PERDAENS**
datum: 16 juli 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Fost Plus - Ondernemingen die geen bijdrage betalen

Tijdens de hoorzitting rond zwerfvuil in de commissie op 9 juni 2021, werd in verschillende presentaties nogmaals teruggekomen op de problematiek van de freeriders. Dat zijn ondernemingen die geen bijdrage betalen aan Fost Plus om te voldoen aan de wettelijke terugnameplicht, maar waarvan de verpakkingen wel via het Fost Plus-systeem worden ingezameld. Uit de hoorzitting blijkt dat het aandeel van die freeriders op 8% van de huishoudelijke verpakkingen die op de Belgische markt komen, geschat kan worden.

Enige nuance kan hierbij wel aangebracht worden: de verpakkingen die door Fost Plus worden verwerkt, worden ook in hun recyclagepercentage meegerekend en helpen op die manier dus ook om de recyclagedoelstellingen te behalen.

1. Kan de minister een evolutie geven van het percentage freeriders in de afgelopen jaren?
2. Ligt het aandeel aan freeriders in Vlaanderen boven of onder het Belgische gemiddelde?
3. Welke maatregelen worden er genomen om het aandeel freeriders naar beneden te halen? Welke andere maatregelen kunnen in de toekomst nog genomen worden?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 1241 van 16 juli 2021

van **FREYA PERDAENS**

1. Eerst is het belangrijk te noteren dat we er van kunnen uitgaan dat nagenoeg alle Belgische bedrijven die onder de terugnameplicht vallen, aangesloten zijn bij Fost Plus. De problematiek van free-riding situeert zich bij buitenlandse bedrijven die rechtstreeks op onze markt verkopen, veelal via online verkoop. Fost Plus schat het percentage freeriders momenteel op 10%. In 2019 bedroeg de schatting nog 8%. Deze stijging wordt hoofdzakelijk toegewezen aan een aangepaste methodologie om dit te berekenen en minder aan een effectieve toename van free-riders. Deze blijft doorgaans redelijk stabiel. Er is wel een stijging van de online verkoop, maar we slagen er ook steeds beter in om deze bedrijven te laten aansluiten bij Fost Plus.

Belangrijk is om te noteren dat de 10% op de gehele markt geldt. De problematiek varieert wel per verpakkingstype (papier&karton, kunststoffen, glas...). Sommige hebben een betere marktdekking dan anderen.

2. We beschikken niet over afzonderlijke cijfers voor de Gewesten, enkel over de totale Belgische markt. Bovendien bevinden freeriders zich hoofdzakelijk in het buitenland.
3. Vanuit Fost Plus wordt samengewerkt met de federaties (Comeos, Fevia en Detic) om naar hun leden te communiceren over hun uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en dat deze door Fost Plus ingevuld kan worden. Daarnaast werkt Fost Plus op basis van marktonderzoek en checks met databases zoals Nacebel om bedrijven te identificeren die als freeriders gekenmerkt zouden kunnen worden. Ook wordt er gekeken naar sectoren waarvan men weet of het vermoeden heeft dat er veel freeriders zijn.

Freeriders worden apart aangesproken op hun plicht (via email en post en een telefonische opvolging). Jaarlijks worden er zo tientallen bedrijven meegenomen in het systeem. De doelstelling van Fost Plus is om het aandeel freeriders zo beperkt mogelijk te houden: ze profiteren immers van een systeem waarvan de kosten gedragen worden door de leden.

Sommige freeriders kunnen hardnekkiger zijn om mee te krijgen dan anderen. Daarvoor is handhaving nodig. Dit soort handhaving valt onder de bevoegdheden van de IVC. Om het aandeel freeriders verder terug te dringen heb ik een initiatief genomen tot aanpassing van het materialendecreet waarbij beheerders van online marktplaatsen worden aangemerkt als producent en zullen moeten zorgen dat de bij hen aangesloten producenten gevat worden door FostPlus (in het geval van huishoudelijke verpakkingen). Dit voorstel werd recent een eerste keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering en ligt nu voor bij de SERV en MINA-raad voor advies.